

A Győri Ítéltábla a dr. Komjáti Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** - a dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Veszprémi Törvényszék előtt folyamatba tett perében Veszprémben, 2018.október 31.napján 7.P.20.517/2018/7/I.szám alatt hozott ítélet ellen az alperes részéről 9.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és mellőzi az alábbiak megállapítását:

„A 2007. december 17-én kelt HIT 37324/07 számú kölcsönszerződés „mértékadó devizanem CHF” kikötése érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja.”

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes egy bruttó 3.418.400,- Ft vételárú Mazda típusú személygépkocsi megvásárlásához 1.988.400,-Ft pénzügyi kölcsönt kívánt felvenni. Ennek érdekében finanszírozási kérelemmel fordult az alpereshez. Ebben havi fix deviza konstrukcióban 1.988.400,-Ft kölcsön összeget jelölt meg, 120 hónapos futamidőt, 2.736.000,-Ft összes törlesztést, 6,70% mértékű ügyleti kamatot és 7,67 % mértékű THM-et.

A kérelem szerint a mértékadó devizanem CHF, annak mértékadó árfolyama 2007. december 9-én 149,86,-Ft.

Ezt követően finanszírozási ajánlatot kapott az alperestől, amely szerint a kölcsön összege 1.988.400,-Ft, a futamidő 120 hónap, a havi törlesztőrészlet összege 24.000,-Ft, az összes törlesztés 2.880.000,-Ft, az ügyleti kamat 7,84%, a THM 8,91 %.

Az ajánlat is tartalmazza, hogy a mértékadó devizanem CHF. Annak mértékadó árfolyamát 2007. december 10-én 149,57,-Ft-ban jelölte meg.

A felperes elfogadta az ajánlatot, majd ezt az alperes 2007. december 17-én az ajánlattal egyező tartalommal írásban vissza is igazolta.

A 2007. december 17-én kelt HIT 37324/07 szerződésszámú egyedi kölcsönszerződésben a kölcsön összege, a törlesztő részletek száma és összege, esedékessége, az összes törlesztő részlet összege, a mértékadó devizanem és a THM a tájékoztató ajánlattal és a finanszírozási kérelem visszaigazolásával azonos tartalommal szerepelt. A kölcsönszerződés szerint a kölcsönbe vevő kijelenti, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak hátoldalán lévő üzletszabályzatban (HIT/2006.05.31.) foglaltakat megismerte, megértette és azokat a nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismeri el. Az üzletszabályzatot a kölcsönszerződés hátoldalára nyomtatták.

Az üzletszabályzat határozta meg a fix devizakonstrukciót, a mértékadó devizanem, a mértékadó kamatláb, a kalkulációs kamatláb, a mértékadó árfolyam és a kamatváltozás fogalmát. Ugyancsak az üzletszabályzat rögzítette, hogy ha a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint, a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönbe vevő állja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

A kölcsönszerződésen szereplő névaláírás nem a felperestől származik.

Az alperes az 1.988.400,-Ft kölcsönt folyósította.

A felperes 2008. január 25. napjától kezdődően havi 24.000,-Ft, 2018. október 31. napjáig összesen 3.888.779,- Ft törlesztést teljesített.

Az alperes elvégezte a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolást, amely felülvizsgálatnak minősül.

A felperes a 2015. november 10-én előterjesztett keresetében a kölcsönszerződés „Mértékadó devizanem: CHF” kifejezés, valamint az üzletszabályzat I.25.b pontja tisztességtelenségének a megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 205. § (3) bekezdése és a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 203. §-a alapján. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását és az alperes 1.768.180,-Ft visszatérítésére való kötelezését kérte. Utóbb a követelt összeget 256.063,-Ft-ra leszállította.

A 2016. szeptember 14-i tárgyaláson módosította a keresetét. Nem hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés az aláírásának az elmaradása miatt nem jött létre, de kérte annak a megállapítását, hogy az aláírás hiányában az üzletszabályzat nem vált a kölcsönszerződés részévé. Az eredeti kereseti kérelmét másodlagos kereseti kérelemként tartotta fenn.

A Győri Ítéltábla Pf.V.20043/2018/3/I. számú végzésében foglalt utasításra a törvényszék a felperes 2015. november 10-én előterjesztett keresetét bírálta el.

A felperes a keresetének indokolásában előadta, hogy a gépjármű-kereskedő 120 hónap futamidejű, havi 24.000,-Ft törlesztő részletű kölcsönt ajánlott, és arról tájékoztatta, hogy a kölcsön CHF alapú, amely kedvezőbb, mint a forint alapú kölcsön, mert alacsonyabb a kamata.

Arra is hivatkozott, hogy az egyedi kölcsönszerződést nem ő írta alá. Kifejtette, hogy ennek a ténynek csak annyiban tulajdonít jelentőséget, hogy az üzletszabályzat nem vált a kölcsönszerződés részévé.

Vitatta, hogy vele az üzletszabályzatot ismertették, és hogy az árfolyamkockázatról megfelelő, az rHpt. 203. §-a szerint konkretizált tájékoztatást kapott.

Megítélése szerint az autókereskedő A Kft. képviselőjének nem volt jogosultsága a szerződés aláírására, mert a PSZÁF sem mint közvetítőt, sem mint az alperes ügynökét nem vette nyilvántartásba.

Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés azt a látszatot kelti, hogy az forint alapú, mert a kölcsön összege, a havi törlesztő részletek és az összes törlesztő részlet összege is forintban került meghatározásra. Állította, hogy a felek szerződési akarata is erre terjedt ki. Ezért álláspontja szerint a kölcsönt 2007. december 17. napjától a mindenkor i jegybanki alapkamattal növelten köteles visszafizetni. Ez 2017. október 24. napjáig 3.063.612,-Ft, míg ő 2017. október 10. napjáig 3.541.376,-Ft-ot, azt követően az ítélelhozatalig további 347.403,-Ft-ot fizetett meg az alperesnek. Mivel az alperes az elszámolás során 560.104,-Ft-ot fizetett vissza a részére, ezért a kölcsöntartozását 256.063Ft-tal túlfizette.

Az alperes az ellenkérelmében kérte a felperes keresetének és módosított keresetének az elutasítását is.

Azzal védekezett, hogy a kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat tartalmazza, amelynek megismerését és elfogadását a felperes a kölcsönszerződés aláírásával elismerte, ezért az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében a kölcsönszerződés részévé vált. Ezért álláspontja szerint az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget a felperes kifejezetten vállalta, mert az üzletszabályzatban minden olyan feltétel rögzítve van, amelyből az árfolyam-elszámolás egzakt módon meghatározható.

Állította, hogy a szerződésben szereplő „mértékadó devizanem: CHF” azt fejezi ki, hogy a felek svájci frank alapú szerződést kötöttek.

Úgy ítélte meg, hogy a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, és hogy ezt igazolják a szerződéskötés folyamán a felperes által aláírt okiratok (finanszírozási kérelem) és az általa használt tájékoztatók, szóróanyagok.

Kiemelte, hogy a tájékoztatásnak az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére nem kellett kiterjednie. Hivatkozott arra is, hogy a tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez sem az rPtk., sem az rHpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét, így maga a szerződés emiatt nem jogszabályba ütköző.

A kölcsönszerződés érvénytelenségének hivatalbóli megállapítása esetére az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte. Előadta, hogy a szerződés konvalidálódott, hiszen a felperes a szerződés megkötésére irányuló akaratát kifejezett ráutaló magatartással többszörösen jóváhagyta. Ezt támasztja alá, hogy a hitelkérelemhez szükséges okiratokat benyújtotta, a kölcsönből megvásárolt gépjárművet birtokba vette és használta, törlesztő részletfizetési kötelezettségét éveken keresztül teljesítette és jelenleg is teljesíti és reklamációjában, valamint a keresetlevélben foglalt perbeli nyilatkozatával a szerződés megkötését elismerte.

Arra is hivatkozott, hogy a szerződésben az induló ügyleti kamat százalékos mértékben egyértelműen meghatározásra került, ezért nincs helye a felek közötti elszámolásnak a jegybanki alapkamat alapul vételével és az elszámolás során figyelembe kell fenni a szerződés

elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatban meghatározott árfolyamváltozásból adódó fizetési kötelezettséget is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a 2007. december 17-én kelt HIT 37324/07. számú kölcsönszerződés „mértékadó devizanem: CHF” kikötése érvénytelen.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályosnak nyilvánította és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 256.063 Ft-ot, valamint 233.963,-Ft perköltséget.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperes az rPp. 146. § (5) bekezdésének sérelme nélkül felhozhatott a keresete megalapozására újabb tényeket, és ilyen tény, hogy a kölcsönszerződést nem ő írta alá. Ezáltal nem esik a keresetváltoztatás fogalmi körébe annak - a kiigazított tényállításhoz kapcsolódó - jogi érvnek az előadása sem, mely szerint a szerződés aláírásának hiányában az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé. Emiatt nem látta akadályát az eljárásban keletkezett írásszakértői szakvélemények felhasználásának, és ezek alapján aggály nélkül megállapította, hogy az egyedi kölcsönszerződésen a „kölcsönbe vevő aláírása” szövegrész felett található névaláírás nem a névtulajdonos felperestől származik.

Erre tekintettel elsődlegesen annak a ténynek a jogi jelentőségét vizsgálta, hogy a felperes a kölcsönszerződést nem írta alá.

Megállapította, hogy a felperes szerződéskötési szándéka fennállt és a szerződési akaratát írásban is közölte az alperes képviselőjeként eljáró gépjármű-kereskedővel a finanszírozási kérelem megnevezésű okiratban. Az alperes a szerződési akaratát ugyancsak írásban, a tájékoztató ajánlat és a finanszírozási kérelem visszaigazolása megnevezésű okiratokba foglaltan fejezte ki. Ezért igazoltnak tekintette, hogy a felek egyező szerződési akaratukat kifejezésre juttatták 1.988.400,-Ft kölcsönösszeg, 120 db, havi 24.000,-Ft, összesen 2.880.000,-Ft összegű törlesztő részlet tekintetében. Ezzel a tartalommal tehát a szerződés létrejött és megfelel az rPtk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeinek, mivel a hitelező főszolgáltatását (a kölcsönt) és az adós ellenszolgáltatását (a visszafizetendő összeget) tartalmazza.

Rámutatott arra, hogy az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. A tanúk vallomását nem ítélte alkalmasnak annak bizonyítására, hogy a felperes az üzletszabályzatot megismerte és azt kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta, mert **S L** és **T I** csak az **A Kft.** értékesítő munkatársainak általános gyakorlatáról tudtak beszámolni, amelynek - a perbeli esettel ellentétben - része volt az egyedi szerződés adós általi aláírása. Mivel a felperes az egyedi kölcsönszerződést nem írta alá, nem tette meg azt a nyilatkozatot sem, mely szerint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette és azokat magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Arra is rámutatott, hogy a felperes személyes nyilatkozata és a tanúk vallomása is bizonyította, hogy a szerződéskötéskor a felperes tisztában volt azzal, hogy az alperes deviza alapú kölcsönt nyújt, melynek mértékadó devizaneme a svájci frank. Ennek pontos tartalmára (a mértékadó kamatlábra, az árfolyamra, a kamatváltozásra, valamint az adós fizetési kötelezettségének árfolyamváltozáshoz kötött alakulásra) a felperes szerződési akarta azonban nem terjedt ki.

Ezért azt állapította meg, hogy a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítása kizárólag a szerződés egyedileg megtárgyalt feltételei vonatkozásában bizonyított. Ezek: a kölcsön összege, a törlesztő részek száma, összege, esedékessége és a felperes által teljesítendő összes törlesztő részlet összege.

Az ekképp létrejött szerződést az rPtk. 217. § (1) bekezdése alapján érvénytelennek nyilvánította. Idézte az rHpt. 210. § (1) bekezdését, amely a pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésével szemben írásbeli vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirati alakot ír. Utalt a 2/2010. (VI. 28.) PK véleményre, amely szerint a bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható nyilvánvaló semmisséget hivatalból észlelnie kell.

Kifejtette, hogy ha a finanszírozási kérelem és annak visszaigazolása együttesen írásbeli szerződés, az is semmis az rHpt. 213. § (1) bekezdés b-d) pontjai alapján.

E semmisségi okokat hivatalból észlelte és az 1/2005. (VI. 15.) PK vélemény szerinti eljárásban lehetőséget biztosított a feleknek, hogy az érvénytelenség megállapításának esetére vonatkozó érdemi nyilatkozataikat megtehessek.

Nem osztotta az alperes azon jogi álláspontját, hogy fennáll a szerződés érvényessé nyilvánításának törvényi feltétele: az érvénytelenség okának kiküszöbölhetősége vagy utólagos megszűnése, mert a felek a szerződés hiányzó alakiságát nem pótolták, mivel a szerződést utóbb sem foglalták írásba. A szerződéskötés folyamatában keletkezett okiratok (finanszírozási kérelem, tájékoztató ajánlat, finanszírozási kérelem visszaigazolása) nem tekinthetők a később létrejött szerződés írásba foglalásának. A szerződéskötést követően keletkezett okiratok (elszámolás, eredeti állapot helyreállítására irányuló kérelem, reklamáció) pedig az alperes jogszabályon alapuló elszámolási kötelezettsége körében keletkeztek, és nem a szerződés megerősítését, hiányzó alakiságának pótlását célozták, hanem éppen annak érvénytelenségével függtek össze. Kifejtette, hogy a szerződés teljesítése sem eredményezhette annak konvalidálódását, tekintettel arra, hogy a felek között utóbb éppen a szerződés egyes tartalmi elemire, kikötéseire irányuló szerződési akaratuk vált vitássá.

Mindezekre tekintettel az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította, és a kérelem, valamint az ellenkérelem keretein belül rendelkezett az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről. Megjegyezte, hogy a szerződés teljes érvénytelensége értelemszerűen magában foglalja a szerződés részleges, az eredeti keresettel támadott kikötésének érvénytelenségét is, és hogy az rPp. 3. § (2) bekezdése alapján az eredeti kereseti kérelemhez kötötten állapíthatta meg a szerződés érvénytelenségét azzal, hogy a szerződés részévé nem vált üzletszabályzat keresettel támadott kikötése vonatkozásában az érvénytelenség kimondását mellőzte.

Az elszámolást abból kiindulva készítette el, hogy a felperes az általa nem vitásan megismert és elfogadott finanszírozási kérelem visszaigazolásában, valamint az egyedi kölcsönszerződésben is feltüntetett összeget, összesen 2.880.000 Ft-ot volt köteles megfizetni az alperesnek. Kifejtette, hogy nem volt kétséget kizáróan megállapítható a felek által a szerződésben kikötött kamatláb. A finanszírozási kérelemben és a tájékoztató ajánlatban eltérő mértékű ügyleti kamat (6,70%, 7,84%) szerepel, a finanszírozási kérelem visszaigazolásában és az egyedi kölcsönszerződésben pedig az ügyleti kamat nem, kizárólag a THM került feltüntetésre. Mindezek alapján megalapozottnak ítélte a felperes álláspontját, amely szerint a kölcsönt jegybanki alapkamattal növelten köteles visszafizetni. Rámutatott arra, hogy az erre vonatkozó számítást az alperes nem vitatta.

A felperes az első ítélelhezatalig 3.541.376,-Ft-ot törlesztett, az alperes által visszafizetett összeg pedig 560.104,-Ft volt. Az első ítélelhezataltól a jelen ítélet meghozataláig teljesített további

347.403,-Ft-ot az alperes kimutatása alapján állapította meg. Mindezek alapján a felperest megillető túlfizetés összegét 256.063,-Ft-ban határozta meg.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatást és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új tárgyalásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság szembehelyezkedett az ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében foglaltakkal és felülbírálta a másodfokon eljáró bíróság jogi álláspontját, amikor azt állapította meg, hogy nem került sor keresetváltoztatásra, és a felperes az rPp. 146. § (5) bekezdése alapján csak az eredeti kereset megalapozására hozott fel újabb tényeket.

Idézte a Kúria 1/2014 Pk. véleményének 2. pontját és előadta, hogy az elsőfokú bíróságnak az ítéltábla végzésének indokolásában foglaltak alapján a felperes 2016. szeptember 14-én előterjesztett módosított keresetét el kellett volna utasítania, mert ez meg nem engedett keresetváltoztatás és az ennek kapcsán eszközölt bizonyítás eredménye nem vehető figyelembe.

Mivel az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a hatályon kívül helyező végzésben foglaltakat, az ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pk. vélemény 4. pontja alapján.

Utalt arra, hogy a felperes 2015. november 10-én előterjesztett keresetében kizárólag a mértékadó devizanem CHF kifejezés és az Üzletszabályzat I.25.b pontja érvénytelenségének a megállapítását kérte, valamint ennek kapcsán a jogkövetkezmények alkalmazását. Csak a 2016. szeptember 14-én tartott tárgyaláson hivatkozott arra, hogy a szerződést nem ő írta alá. Ezen a tárgyaláson azonban a jogi képviselője még azt adta elő, hogy nem kíván a szerződés létre nem jöttére hivatkozni.

Álláspontja szerint a 2016. szeptember 14-én előterjesztett azon keresete, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, egyértelműen keresetváltoztatás és nem az eredeti kereset új ténnyel történő alátámasztása. Erre utal az is, hogy a felperes az eredeti keresetét másodlagos keresetként tartotta fenn.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felperes jóváhagyta a szerződés megkötésére irányuló akaratát, ezzel a szerződés érvényessé vált.

Hivatkozott arra is, a bírói gyakorlat az érvényessé nyilvánítás esetkörébe sorolja az érvényessé válás eseteit is. Megítélése szerint a jelen esetben ez történt.

Iratellenesnek ítélte az elsőfokú bíróság azon indokolásbeli megállapítását, hogy nem vitatta a felperes 2017. október 23-án előterjesztett számítását. Állította, hogy határidőben, 2017. november 27-én postai úton megküldött előkészítő iratában részletes nyilatkozatot tett a számításra, megjelölve, hogy azt miért nem tartja elfogadhatónak.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéltábla rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg az ítéltábla Pf.V.20043/2018/3/I. számú végzésében foglaltakat, mert az abban előírtakat megtartva a felperes határidőben előterjesztett keresetét bírálta el. Ezért az ítélet hatályon kívül helyezése nem indokolt. Az ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben felülbírálta és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tényállást a kereset elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból - annak

ellenére, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi indokait nem osztja teljes körűen - túlnyomórészt helytálló jogi következtetésre jutott.

Az ítéltáblának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a bíróság a perben érvényesített kereset elbírálásakor figyelembe veheti-e azt a tény, hogy a felperes nem írta alá az egyedi kölcsönszerződést.

Az ítéltábla a Pf.V.20.043/2018/3/I. számú végzésében megállapította, hogy a felperes a kölcsönszerződés „Mértékadó devizanem: CHF” kifejezés, valamint az üzletszabályzat I.25.b pontja tisztességtelenségének a megállapítása iránt 2015. november 10-én előterjesztett keresetét az alperes az érdemi ellenkérelmének előterjesztését követő 30 napon túl módosította, és ebben kérte - új keresetként - annak a megállapítását, hogy az üzletszabályzat nem vált a kölcsönszerződés részévé.

Ezt a keresetet az rPp. 146/A. §-ának (3) és (4) bekezdései alapján már nem volt lehetősége elbírálni az elsőfokú bíróságnak. Ezért az erre a keresetre vonatkozó tényelőadás bizonyítása nem volt indokolt. Az ítéltábla a hatályon kívül helyező végzésében már rögzítette, hogy emiatt a semmisség hivatalbóli észlelésére e bizonyítás alapján nem kerülhetett sor.

Az elsőfokú bíróság az alakiság megsértése miatti semmisséget nem csak az egyedi kölcsönszerződés felperesi aláírásának elmaradása miatt állapította meg, hanem azért is, mert megítélése szerint a szerződéskötés folyamatában keletkezett okiratok (finanszírozási kérelem, finanszírozási kérelem visszaigazolása) tartalmának részleges eltérése (törlesztőrészletek összege, kamatláb, THM) miatt nem tekinthetők ajánlatnak és az ajánlat elfogadásának, így összességében írásbeli szerződésnek.

Az ítéltábla a szerződéskötés folyamatát vizsgálva a tényeket az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte.

Az rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdése, valamint 213. § (1) bekezdése alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével, az egyik szerződő fél ajánlatának másik szerződő fél általi elfogadásával létrejön. Ha az ajánlat megtétele és elfogadása írásban megtörténik, a szerződés létrejöttéhez és alaki érvényességéhez nem szükséges az ajánlat elfogadását követően a felek szerződéses nyilatkozatait egyedi kölcsönszerződésbe foglalni és ismét aláírni.

Bár az egyedi kölcsönszerződést a felperes nem írta alá, de kifejezetten elismerte a finanszírozási kérelem és a tájékoztató ajánlat aláírását, az alperes pedig nem vitatta, hogy a finanszírozási kérelmet elfogadta.

Tény, hogy a finanszírozási kérelem és a finanszírozási kérelem visszaigazolása tartalmában részben eltér, azonban a finanszírozási kérelemre adott és a felperes által elismerten aláírt, ezzel általa elfogadott alperesi tájékoztató ajánlat (amely részben eltérő tartalma miatt az rPtk. 213. § (2) bekezdése alapján új, az alperes által adott ajánlatnak minősült) és az alperes újabb elfogadó nyilatkozata már azonos tartalmú.

Ezért ezek alapján a szerződés írásbeli formában történő létrejötte megállapítható.

Mindezekre tekintettel téves volt az elsőfokú bíróság által adott azon tájékoztatás, hogy a szerződés az rHpt. 210. § (1) bekezdése és az rPtk. 217. § (7) bekezdése alapján az alaki követelmények megsértése miatt hivatalból semmisnek tekinthető.

Arra helytállóan mutatott rá arra az elsőfokú bíróság, hogy a határidőben előterjesztett kereset elbírálásakor is jelentőséggel bírt az a tény, hogy a felperes írta-e alá az egyedi kölcsönszerződést. A kereset elbírálásának előfeltétele ugyanis az alaki követelményeknek megfelelő szerződés tartalmának a megállapítása, ehhez pedig a felperes hivatkozása alapján - keresetváltoztatást nem jelentő új tényként - vizsgálnia kellett a bíróságnak az egyedi szerződésen levő aláírás valóságát. Ezért e kereset elbírálásakor az írásszakértői vélemény, mint bizonyíték értékelhető volt.

A határidőben előterjesztett keresettel a felperes a szerződés CHF alapúságát támadta részben az egyedi szerződés „Mértékadó devizanem: CHF” kifejezésének, részben az üzletszabályzat I.25.b pontja tisztességtelenségére hivatkozva.

Az egyedi kölcsönszerződés hátoldalán található az alperes üzletszabályzata és az egyedi kölcsönszerződésen szerepel az a nyilatkozat, amellyel a kölcsönbevevő az aláírásával elismeri az üzletszabályzat megismerését, megértését és magára nézve kötelező voltát.

Mivel a szakvélemények alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a felperes nem írta alá az egyedi kölcsönszerződést, ezért az aláírása nem igazolja, hogy az alperes lehetővé tette, hogy a felperes annak tartalmát megismerje, és azt sem, hogy azt a felperes kifejezetten elfogadta.

A per során az alperes azt sem igazolta, hogy a felperes a szerződéskötés folyamatában korábban megismerte és ráutaló magatartással elfogadta az üzletszabályzatot.

Ezért az üzletszabályzat rendelkezései az rPtk. 205/B § (1) bekezdése alapján a felekre nem irányadóak, így I.25.b pontjának rendelkezései a perben irrelevánsak, tisztességtelensége nem vizsgálható.

Az ítéletábrának ezt követően abban a további kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az üzletszabályzat rendelkezéseit nem tartalmazó szerződés semmissége hivatalból megállapítható-e az elsőfokú bíróság által észlelt további okból.

Az elsőfokú bíróság 7.P.20.517/2018/4 számú végzésében ugyan csak arról tájékoztatta a feleket, hogy a kölcsönszerződést az rHpt. 210. § (1) bekezdése és az rPtk. 217. § (7) bekezdése alapján tekinti hivatalból semmisnek, de ítéletének indokolásában kifejtette, hogy ha a finanszírozási kérelem és annak visszaigazolása együttesen írásbeli szerződés, akkor az az rHpt. 213. § (1) bekezdés b-d) pontjai alapján semmis.

Az ítéletábra nem osztja az elsőfokú bíróság ezen jogi álláspontját.

Az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b)-d) pontjai szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést, a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét és azon feltételeknek, illetőleg körülményeknek a részletes meghatározását, amelyek esetében a hiteldíj megváltoztatható, vagy ha ez nem lehetséges, az erről szóló tájékoztatást.

A fentebb kifejtetteknek megfelelően a felek között az ajánlattal és annak elfogadásával létrejött szerződés tartalmazza a THM-et (8,91%) és a szerződéssel kapcsolatos költséget (ügyleti kamat).

Az hiteldíj egyoldalú megváltoztatására ez a szerződés nem hatalmazza fel az alperest, ezért a díjemelésre vonatkozó feltételek és körülmények hiánya nem semmisségi ok.

Hivatalból, bizonyítás nélkül az sem állapítható meg, hogy a THM-ben figyelembe nem vett egyéb költséget érvényesít-e az alperes.

Ezért az ítéltábla hivatalból nem tekintette semmisnek a szerződést az rHpt. 213. § (1) bekezdésének b)-d) pontjaiba ütközése okán sem.

A fenti okfejtést követően vizsgálta az ítéltábla érdemben a felperes szerződés CHF alapúságára vonatkozó keresetét.

A felperes finanszírozási kérelme 1.988.400,-Ft kölcsön felvételére irányult. A kérelem ugyan utal a mértékadó devizanemre és annak árfolyamára, de semmilyen módon nem hozza összefüggésbe a mértékadó devizanemet a kölcsön összegével és törlesztésével.

Az alperes ajánlatának minősülő, a felperes által elfogadott tájékoztató ajánlat is rögzíti a mértékadó devizanemet és az árfolyamot. Ezen felül utal arra, hogy az árfolyamváltozás (amit kamatváltozásként is nevesít) elszámolása a futamidő végén történik.

A perben az alperes maga adta elő azt, hogy a kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat tartalmazza, és ennek rendelkezései alapján lehet azt aggálytalanul megállapítani, hogy az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget a felperes kifejezetten vállalta.

Az ítéltábla megítélése szerint az üzletszabályzat rendelkezései és magyarázata nélkül a szerződésben szereplő „mértékadó devizanem: CHF” önmagában - különösen úgy, hogy az árfolyamváltozást kamatváltozásként nevesíti - nem jelenti azt, hogy a felek CHF alapú szerződést kötöttek.

E tények figyelembevételével mind a felperes, mind az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy a szerződő felek egyező szerződési akaratukat csak 1.988.400,-Ft kölcsönösszeg, 120 db, havi 24.000,-Ft, összesen 2.880.000,-Ft összegű törlesztő részlet tekintetében jutatták kifejezésre, így a szerződés ezzel a tartalommal létrejött, mert megfelel az rPtk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeinek, hiszen a hitelező főszolgáltatását (a kölcsönt) és az adós ellenszolgáltatását (a visszafizetendő összeget) tartalmazza.

Az egyedi kölcsönszerződés és az üzletszabályzat rendelkezéseinek figyelembevétele esetén lehetne azt tényként megállapítani, hogy a kölcsönt az alperes CHF alapon és az üzletszabályzat szerinti kondíciókkal kívánta nyújtani. A felperes aláírásának hiányában azonban a szerződés ezekkel a kondíciókkal nem jött létre.

A felperes a szerződés „Mértékadó devizanem: CHF” kikötését támadta és tisztességtelenség miatti semmisségének a megállapítását kérte. Kérelme - annak tartalma szerint - arra irányult, hogy ez a kikötés nem jelentsen rá nézve kötelezettséget.

Az rPp. hatálya alá tartozó ügyekben a fél kérelmének teljesítési lehetőségeiről - az általa tett nyilatkozatok és a rendelkezésre bocsátott bizonyítási anyag alapul vételével, továbbá az arra irányadó jogszabályok alapján - a bíróság dönt. A fél rendelkezési elvének sajátos aspektusaként jelentkezik, hogy ennek során a bíróság szigorúan és szoros értelemben, kizárólag a félnek - a törvényben meghatározott eljárási keretek között előterjesztett - kérelméhez van kötve, nincs kötve

azonban a fél által előadott jogcímhez, és jogi érveléshez. A bíróság szabadon állapíthatja meg, hogy a jogvita elbírálása szempontjából mely tényeket tekint jogilag relevánsnak, a lefolytatott bizonyítási eljárás során feltárt adatok alapján ezek közül melyeket fogad el bizonyítottnak és mindezt jogilag hogyan minősíti, abból milyen jogkövetkezmények levonására lát lehetőséget. A fél által tévesen megjelölt jogcímtől való eltérés lehetősége azonban csak addig terjedhet, amíg a bíróság olyan jogi következtetésekre jut, amelyek a fél által előadott tényekkel összhangban állnak. (pl. EBH 2004. 1143.)

A fentiek alapján az ítéletábra - eltérve a felperes által megjelölt jogi érveléstől, de a kereseti kérelem és a felperes által hivatkozott tények keretei között maradva - azt állapította meg, hogy a felek kifejezett megállapodásának hiányában a szerződés nem CHF alapú.

Ezért a felperes csak a létrejött szerződésnek megfelelő kötelezettség teljesítésére köteles.

A felperes 2.880.000,-Ft visszafizetésére volt köteles 120 hónap alatt 24.000,-Ft-os részletekben.

Nem alapos a felperes azon hivatkozása, hogy a kölcsön összegét a jegybanki alapkamattal növelt összegben köteles visszafizetni, mert a felek a kamat mértékében megállapodtak, és nyilvánvalóan ennek a kamatmértéknek az alkalmazásával számították ki a visszafizetendő 2.880.000,-Ft-ot.

A felperes a 2.880.000,-Ft visszafizetésére irányuló kötelezettségét teljesítette, ezért alappal tart igényt a túlfizetése összegére. Az összecszerűség kapcsán az ítéletábra kötve volt a felperes kereseti kérelméhez, ezért nem érintette az elsőfokú bíróság által megítélt marasztalási összeget.

Mindezek alapján az ítéletábra az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és mellőzte annak a megállapítását, hogy 2007. december 17-én kelt HIT 37324/07 számú kölcsönszerződés „mértékadó devizanem CHF” kikötése érvénytelen, egyúttal mellőzte a hatályossá nyilvánító rendelkezést is. Egyebekben - a marasztaló rendelkezést - helybenhagyta.

Tekintettel arra, hogy az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az alperes az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltsége megfizetésére. Az ügyvédi munkadíjból álló perköltséget az ítéletábra a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint, az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan állapította meg, figyelembe véve, hogy a másodfokú tárgyaláson a felperes jogi képviselője nem jelent meg.

Győr, 2019. április 18.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró